

פתרון הבחינה

תנ"ך

קיץ תשע"ח, 2018, שאלון: 1382
 מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון - המנהיגות של משה ודוד (48 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על שלוש מהשאלות 1-4 (לכל שאלה - 16 נקודות):

שאלה 1

סעיף א'

(1) המילה בפסוק 11 שפרשנותה של ליבוביץ מבוססת עליה היא: "אחיו". לדברי ליבוביץ, סבלם של בני ישראל בעבודתם היה ניראה לעין כל. יחד עם זאת, ראייתו של משה, הרואה בסבלם של בני ישראל, אינה רק ויזואלית אלא גם רגשית, מלבו - מאחר ומדובר ב"אחיו" בני עמו, הוא מזדהה עם סבלם.

(2) המילה "וירא", החוזרת בהקשר של משה, מחזקת את הפרשנות של ליבוביץ באופן הבא: משה רואה את סבלם של אחיו, בני עמו, וכן רואה מצרי, המכה עברי, מאחיו. הראייה הכפולה מבהירה עד כמה הוא שותף לכאבם ולסבלם (לכן, משה לא יכול לעמוד מנגד, ויוצא לעזרתו של העברי).

סעיף ב'

(1) לפי אבן עזרא, המשותף לשני המקרים שהוא מציין בפירושו הוא: בשניהם פעל משה לנוכח אי צדק ופגיעה בחלשים. בשני המקרים הוא פעל נגד התנהגות לא מוסרית ובשם הצדק.

(2) ההתנהגות של משה בכל אחד מן המקרים, מתאימה או לא מתאימה למנהיג (תתקבל כל תשובה מנומקת ומבוססת של "כן" או "לא") לדוגמה:

במקרה של הצלת בנות מדיין, התנהגותו של משה מתאימה להתנהגות של מנהיג. משה הציל את בנות מדיין החלשות מיד הרועים, שנהגו כלפיהן באכזריות ובחוסר צדק. התנהגותו זו של משה היא בגדר מעשה מופת, שעל אנשים לחקותו או ללמוד ממנו.

במקרה של הרג המצרי, התנהגותו של משה אינה מתאימה להתנהגות של מנהיג, שכן אין ליטול חיים ללא עשיית משפט. כמו כן, התנהגותו זו של משה עלולה לגרום לאחרים לנהוג כמותו, ולהרוג ללא משפט. **א**: התנהגותו של משה מתאימה להתנהגות של מנהיג, כיוון שהמצרי רודה בעברי החלש ממנו, ופוגע בו על לא עוול בכפו. מקרה כה קיצוני של אי צדק, גורר תגובה קיצונית.

שאלה 2

סעיף א'

על פי פסוק 2, מרים ואהרון באים בטענה כלפי משה לפיה: משה טוען שה' מדבר רק עימו, והרי גם איתם ה' מדבר (כלומר גם הם נביאים). טענה זו נועדה לפגוע במעמדו של משה כמנהיגו הבלעדי של העם, שכן אם אלוהים מדבר גם עימם, הרי שגם הם לוקחים חלק במנהיגות. **א**: טענה זו נועדה לפגוע במעמדו של משה כמתווך היחידי בין ה' לעם ישראל, שכן אם אלוהים מדבר גם עימם, הרי שגם הם יכולים למסור את דבר ה' לעם.

סעיף ב'

דברי ה' מבליטים את ייחודו של משה באופן הבא: בעוד שלשאר הנביאים ה' מתגלה בחלום, בחזיון ובחידות: "אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו", למשה ה' מתגלה באופן ישיר. משה מתואר כעבד הנאמן ביותר, ולכן ה' לא מסתיר ממנו דבר: "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". כמו כן, ה' אומר שהוא מדבר עם משה ישירות, ולא באמצעות חזיונות או בחידות: "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט".

שאלה 3

סעיף א'

(1) לפי דבריה של ג' זיוון, ניתן לראות כי מעשיו ודבריו של דוד בפרק מעידים עליו כי הוא "אדם אשר הקודים המוסריים הם נר לרגליו" (על הנבחן לציין שני הוכחות)

- "ויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול" - למרות הפצרות אנשיו, דוד אינו מסכים לפגוע בשאול, ומסתפק רק בכריתת כנף מעילו של המלך. פגיעה במלך אינה מוסרית.

- "ויאמר לאנשיו חלילה לי מה' אם אעשה את הדבר הזה לאדוני למשיח ה'..." - דוד אומר לאנשיו, כי הוא לא יכול לפגוע בשאול, כי שאול הוא מלך, בחיר ה', ולכן פגיעה בו תהיה דבר לא מוסרי.

- "ולא נתנם לקום אל שאול" - דוד לא מאפשר לאנשיו לפגוע בשאול, בגלל שפגיעה בשאול המלך היא מעשה לא מוסרי.

(2) מדברי דוד לשאול, ניתן לטעון כי דוד "פועל משיקולי כדאיות" (על הנבחן לציין שתנן דוגמאות):

- "... אשר נתנך ה' היום בידי במערה ואמר להרגך ותחס עליך... כי משיח ה' הוא" - דוד אומר לשאול, כי ה' נתן לו את האופציה לפגוע בו, והוא (דוד) בחר שלא לעשות זאת. דוד מנמק את בחירתו לא לפגוע בשאול, כיוון ששאול הוא מלך, משיח ה'. יתכן ודוד חושב על עתידו כמלך, לא רוצה לקבוע תקדים בו מותר להתנקש במלך **אז**: דוד אינו רוצה להיתפס כמורד. - "... כי בכרתי את כנף מעילך ולא הרגתיך...". - דוד מדגיש בפני שאול שאין הוא מתכוון לפגוע במלך (ועובדה היא שיכול היה), על מנת לגרום לשאול להפסיק לרדוף אחריו, ולרצות במותו. **אז**: שימוש בכינויים מכבדים לשאול, ומבזים לדוד, על מנת להשיג את אותה התועלת.

- "ישפוט ה' ביני ובינך ונקמני ה' ממך..." - דוד אומר לשאול, כי הוא לא פוגע בו ולא נוקם בו - התפקיד הזה שמור לה' (שינקום את נקמת דוד). אם וכאשר ה' ינקום בשאול (ולא יהיה זה דוד) - צדקתו של דוד תוכח לעיני כל.

וכן תתקבלנה תשובות נוספות

סעיף ב'

על פי דברי שאול, ניתן לראות כי דוד הוא אדם מוסרי. שאול אומר לדוד: "צדיק אתה ממני כי אתה גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה", ובכך קובע שדוד פועל בדרך מוסרית, אשר שאול עצמו לא פעל בה. **אז**: דוד מוסרי. בדבריו, שאול מגדיר את דוד כאדם מוסרי, באופן יחסי לכל שאר בני האדם: "וכי ימצא איש את אויבו ושלחו בדרך טובה". שאול מדגיש שאנשים לרוב לא משחררים את האויבים שלהם, והנה דוד שחרר את אויבו, כי הוא מוסרי. **אז**: על פי דברי שאול, ניתן לראות כי דוד הוא אדם הפועל על פי שיקולי כדאיות. שאול אומר לדוד: "ועתה הנה ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת ישראל", ובכך רומז לדוד, שהוא (שאול) יודע שכל פעולותיו המוסריות של דוד, כביכול, נובעות מהמחשבה על העתיד לבוא, על התקופה בה דוד עצמו יהיה מלך.

שאלה 4

סעיף א'

(1) ראיות המלמדות על הצלחת המרד של אבשלום בדוד (על הנבחן לציין אחת):

- "ויהי הקשר אמץ והעם הולך ורב את אבשלום" - בפסוק זה מציין הסופר את העובדה, שהמרד של אבשלום בדוד מצליח, כיוון שכמות התומכים באבשלום הולכת וגדלה.

- "ויאמר דוד.. קומו ונברחה כי לא היה לנו פליטה מפני אבשלם..". - העובדה שדוד בורח מירושלים, ומצהיר שאבשלום יהרוג את דוד וכל אנשיו, אם יישארו בירושלים, מלמדת על הצלחת המרד של אבשלום.

- "שוב ושב עם המלך" - דוד אומר לאיתי הגתי להישאר בירושלים עם המלך, כלומר עם אבשלום. כינוי זה של אבשלום, מעיד על כך שדוד רואה את אבשלום כמלך במקומו- ומכאן שהמרד של אבשלום בדוד הצליח.

(2) ראיות המלמדות שלא כל נתיני הממלכה הלכו אחרי אבשלום (על הנבחן לציין שתיים ולהסביר):

- "ויאמרו עבדי המלך אל המלך ככל אשר יבחר אדני המלך הנה עבדיך" – עבדי דוד נשארים נאמנים למלכם, ולא תומכים באבשלום.
- "וכל הכרתי וכל הפלתי וכל הגתים שש מאות איש.. עוברים על פני המלך" – הצבא השכיר הפרטי של דוד (שהורכב משכירי חרב נוכריים) נאמן לדוד ולא לאבשלום.
- "ויאמר המלך אל אתי הגתי למה תלך גם אתה אתנו.." **אז**: "כי במקום אשר יהיה שם אדני המלך אם למות אם לחיים כי שם יהיה עבדך" – איתי הגתי נאמן לדוד ולא לאבשלום.
- "והנה גם צדוק וכל הלויים אתנו.." – הכוהנים והלויים באים להתלוות אל דוד בצאתו מירושלים – נותרים נאמנים לו.

סעיף ב'

השיחה בין דוד המלך לאיתי הגתי מבליטה את הגדולה של דוד כמנהיג באופן הבא: דוד לא רוצה לסכן את חייהם של אנשיו (כדוגמת איתי הגתי)- הוא דואג לשלומם, ולכן מפציר בהם לא לבוא עמו: "למה תלך גם אתה עמנו.. שוב והשב את אחיך עמך חסד ואמת.." **אז**: איתי נשאר נאמן לדוד, ורוצה להתלוות אליו בבירוחתו מירושלים. אע"פ שדוד מנסה למנוע ממנו לעשות זאת, ואף מדגיש בפניו את הסיכון שייטול איתי אם ילך עימו: "למה תלך גם אתה עמנו.. שוב והשב את אחיך עמך חסד ואמת.." – איתי נשאר נאמן לדוד, ומדגיש בפני דוד שהוא עימו עד המוות: "כי במקום אשר יהיה עבדך.. אם למות אם לחיים כי שם יהיה עבדך". העובדה שאיתי קושר את גורלו בדוד (אע"פ שהגיע לירושלים לא מזמן), ומוכן אף למות עמו, מדגישה את גדולתו של דוד כמנהיג, ואת השפעתו העצומה של דוד על איתי.

פרק שני – נשים במקרא (32 נקודות)

הנבחרים נדרשו לענות על שתיים מתוך השאלות 5-7 (לכל שאלה – 16 נקודות)

שאלה 5

סעיף א'

תמר, כאשר התחפשה לזונה במטרה לגרום ליהודה לשכב עימה ולייבם אותה, התעקשה לקבל מיהודה את סימני הזיהוי שלו כערבון: "ויאמר מה הערבון אשר אתן לך ותאמר חתמך ופתילך ומטך אשר בידך ויתן לה ויבא אליה ותהר לו". מעשה זה של תמר מעיד על "סוף מעשה במחשבה תחילה": לקחת סימני הזיהוי הייתה מתוכננת מראש, משום שתמר ידעה שתגיע העת, בה היא תצטרך להוכיח את זהות אבי ילדיה (ברגע שהריונה יתגלה) על מנת להציל את חייה. ואכן, כאשר הריונה מתגלה, ויהודה מצווה להוציאה להורג בשריפה, היא שולחת אליו את סימני הזיהוי שלו,

בטענה שההיריון שלה הוא מהאיש אשר שסימני זיהוי אלה שייכים לו: "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה, הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה". יהודה מזהה את סימני הזיהוי שלו, ומודה שאכן ההיריון הוא ממנו: "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני....", וכך תמר מצילה את עצמה ממוות.

סעיף ב'

- על הנבחן לציין שלוש דוגמאות מהשיר הבאות לידי ביטוי בבראשית ל"ח:
- בשיר נאמר: "על ששלחת ידך ולקחת את השייד לך" – על פי השיר, תמר נקטה יוזמה ולקחה את שמגיע לה, כלומר את הייבום, זאת בניגוד לתפיסה המקובלת בחברה הפטריארכלית, לפיה האישה נתונה למרות הגבר, וצריכה לעשות כדברו. גם בסיפור מבראשית, תמר נוקטת יוזמה ולוקחת מיהודה את הייבום המגיע לה, כאשר מתחפשת לזונה וגורמת ליהודה לשכב עימה ולהכניס אותה להריון.
  - "יוזמה אינה עסק לנשים... עסקה מפוקפקת על אם הדרך... הוא אמר לך שבי בשקט... ואת ידעת" **או**: "על שהלכת ונבלת בבית הוריך עד שהבנת, צו השעה: ליזום!" – על פי השיר, למרות שיהודה אמר לתמר לשבת בבית אביה מבלי לעשות דבר, תמר נוקטת יוזמה ויוצאת לבצע עסקה מפוקפקת בצד הדרך. זאת בניגוד לתפיסה המקובלת בחברה הפטריארכלית, לפיה האישה נתונה למרות הגבר, וצריכה לעשות כדברו ללא ויכוח. גם בסיפור מבראשית, תמר נשלחת לשבת בבית הוריה עד ששלה יגדל, אך כאשר היא רואה ששלה גדל, ויהודה לא השיא אותה לו, היא נוקטת יוזמה ויוצאת לבצע עסקה מפוקפקת: היא מתחפשת לזונה ועומדת לצד הדרך, על מנת שיהודה יחשוב שהיא זונה ושכב עימה.
  - "הם יקראו לך מכשפה, יצוו "ותישרף!", ... הסוד שלך: לא תחכי לאביר". – על פי השיר, כאשר תמר מוצאת להישרף, היא אינה מקבלת את הדין, ואינה מחכה לאביר שיציל אותה, אלא פועלת למען הצלת חייה שלה. זאת בניגוד לתפיסה המקובלת בחברה הפטריארכלית, לפיה האישה נתונה למרות הגבר, ואינה יכולה להתנגד לפסיקתו. גם בסיפור מבראשית, כאשר תמר מובלת למוקד, אין היא מחכה שהצלתה תגיע ממקור אחר, אלא היא זו שפועלת למען הצלתה שלה. תמר שולחת ליהודה את סימני הזיהוי שלו, מתוך ידיעה שזה מה שיציל אותה ממוות.
  - "הוא שאל: "כמה?" ואת ענית. הו כן, היטיב לענות. גבית ממנו את המחיר המלא" – על פי השיר, תמר הביעה תעוזה בכך שניהלה עם יהודה משא ומתן על התשלום עבור שירותיה, והגדילה לעשות במחיר שגבתה ממנו. זאת בניגוד לתפיסה המקובלת בחברה הפטריארכלית, לפיה האישה נתונה למרות הגבר, ואינה נמצאת בעמדה בה היא יכולה להתמקח. גם בסיפור מבראשית, תמר מנהלת משא ומתן עם יהודה על התשלום עבור שירותיה, והיא מכתובה את אופי העירבון שיתן לה עד לתשלום – סימני הזיהוי שלו. בכך, מצליחה תמר לגבות מיהודה את המחיר המלא, כלומר זיהויו כאבי ילדיה.

שאלה 6

סעיף א'

- (1) דבורה הצליחה לאחד כמה שבטים למטרה המשותפת: לצורך מלחמה ביבין מלך כנען ובצבאו, והבסתם. דבורה הצליחה לרתום למלחמה מספר שבטים, כגון: נפתלי, יששכר וזבולון: "ושרי ביששכר עם דבורה...זבלון עם חרף נפשו למות.. נפתלי על מרומי שדה".
- (2) דבורה אינה יכולה להיחשב כמי שאיחדה את שבטי ישראל, כיוון שלא כל השבטים קיבלו את מרותה – היא לא הצליחה לרתום את כל 12 שבטי ישראל. על פי שופטים ד, דבורה מצווה על ברק לאסוף לוחמים רק מבני נפתלי ומזבולון, ולא מכל שבטי ישראל – היא מראש לא מתיימרת לאסוף את כל צבא ישראל. עובדה זו מתחזקת גם מהפסוקים משופטים ה, שם נזכרים שבטים שלא הצטרפו למלחמה באופן מפורש.

סעיף ב'

ספרות ההלכה שיבחה את דבורה על מנהיגותה, ובזכותה של דבורה, הוסרו כל סימני השאלה על מנהיגות נשים בישראל. דבורה זכתה ליחס זה, כיוון שהיא מצטיירת כמנהיגה, נביאה, אמיצה, חכמה, המקובלת על העם. ראיות לכך משופטים ד (על הנבחן להציג שתיים ולהסבירן):

- "ודבורה אישה נביאה.. הלא צוה ה'.. לך ומשכת .. ולקחת עמך.." – דבורה מתפקדת כנביאה – מדברת בשם ה' אל ברק.
- "היא שפטה את ישראל.. ויעלו אליה בני ישראל למשפט" – דבורה כיהנה כשופטת לכל העם.
- "והיא יושבת תחת תמר דבורה" – לדבורה היה מקום קבע בו ישבה ושפטה את העם- דבר המדגיש את חשיבותה כמנהיגה.
- "ויואמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך" – ברק לא מוכן לצאת למלחמה ללא הצטרפותה של דבורה אליו, דבר המדגיש את חשיבותה ואת כוחה כמנהיגה.
- "ותאמר דבורה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן ה'.." – דבורה היא זו שמכריזה על תחילת הקרב, היא מנחה את ברק לפתוח במלחמה, דבר המעצים את תפקידה כמנהיגה (ברק לא מעז לפתוח במלחמה, לפני שהיא פוקדת עליו).

שאלה 7

סעיף א'

- (1) אלישע אינו מזהה את המצוקות של האישה השונמית (על הנבחן להציג שתי ראיות ולהסבירן):
- כאשר אלישע רואה את השונמית מגיעה לעברו, הוא ממחר לשלוח את גיחזי, לדרוש בשלומה, ובשלום בנה – אלישע אינו מודע לכך שהיא הגיעה אליו בשל מות בנה: "עתה רוץ נא לקראתה ואמר לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד..".

- לאחר מות בן השונמית, היא ממהרת אל אלישע ונופלת לרגליו. כאשר גיחזי, נערו של אלישע, ניגש להזיזה, אלישע מבקש שיניח לה, כי ניכר שהיא במצוקה אך מודה שהוא אינו יודע למה: "...ויאמר איש האלהים הרפה לה כי נפשה מרה לה וה' העלים ממני ולא הגיד לי".
- לאחר שהשונמית פונה בבקשה לאלישע שיציל את בנה, אלישע שולח את נערו, גיחזי, אל בן השונמית. אלישע אינו מזהה את מצוקתה (עד כמה היא זקוקה לעזרתו בשל מות בנה) ולכן, היא פונה אל אלישע ונשבעת שלא תניח לו עד שיבוא איתה אל בנה: "ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי בידך ולך... ותאמר אם הנער חי ה' וחי נפשך אם אעזבך".

(2) לעומת אלישע, האישה השונמית דווקא מפגינה רגישות לצרכיו (על הנבחן להביא דוגמה אחת מן הכתוב ולהסבירה):

- בכל פעם שאלישע היה מגיע לשונם, השונמית הייתה מפצירה בו לאכול בביתה: "ותחזק בו לאכל לחם".
- לאור העובדה שאלישע נהג לאכול את השונמית בקביעות, החליטה השונמית להכין בעבורו חדר בעליית הגג של ביתה, מתוך רגישות לצרכיו (שתהיה לו פינה פרטית לנוח בה בכל פעם שהוא מבקר בעירה): "נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבאו אלינו יסור שמה".

סעיף ב'

"זהו סיפור על איש אלוהים שחשב שכל הכוחות בידו": "ויאמר למועד הזה כעת חיה את חבקת בן" – אלישע, על דעת עצמו, מבלי שנצטווה על ידי ה', מבטיח לשונמית שבעוד שנה ייולד לה בן. **"אלוהים לימד את אלישע בדרך הקשה את מחיר הגאווה"**: "וישאהו ויביאהו אל אמו וישב על ברכיה עד הצהריים וימת" – בן השונמית מת. יש בזה ללמד את אלישע בדרך קשה את מחיר הגאווה - בגלל שעל דעת עצמו ומבלי לשאול את ה', הבטיח לה בן - הבן מת.

או:

"זהו סיפור על איש אלוהים שחשב שכל הכוחות בידו": "ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי בידך ולך כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על פני הנער" – אלישע בטוח בעצמו ושולח את נערו עם מקל המשענת שלו אל בן השונמית, כשהוא משוכנע שבאמצעות מטהו בלבד ניתן יהיה להחזיר את הבן לחיים. **"אלוהים לימד את אלישע בדרך הקשה את מחיר הגאווה"**: "וגיחזי עבר לפניו ושם את המשענת על פני הנער ואין קול ואין קשב וישב לקראתו ויגד לו לאמר לא הקיץ הנער" – מטהו של אלישע בידי גיחזי, לא משיב את בן השונמית לחיים. בכך, ה' מוכיח לאלישע, שאין בכוחו להחיות את בן השונמית באמצעות מטהו ("יבשלט רחוק").

או:

"זהו סיפור על איש אלוהים שחשב שכל הכוחות בידו": "ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם ויתפלל אל ה'" – אלישע מגיע אל בן השונמית המת, ונושא תפילה לה'. הוא משוכנע שבכוח תפילתו לאל יחזור הילד לחיים באופן מידי. "אלוהים לימד את אלישע בדרך הקשה את מחיר הגאווה": "ויעל וישכב על הילד וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפו... ויעל ויגהר עליו ויזורר הנער עד שבע פעמים ויפקח הנער את עיניו" – תפילת אלישע לא גורמת להשבת הבן לחיים באופן מידי - אלישע נאלץ לבצע פעולות רבות, עד שהנער חוזר לחיים.

פרק שלישי – עוצמה והנהגה (20 נקודות)

הנבחנים נדרשו לענות על שאלת חובה אחת

שאלה 8

סעיף א'

תרומת דברי הנער לאפיון דמותו של דוד - הנער מספר לאביגיל על כך שדוד שלח אנשים לנבל, על מנת לקבל שכר על עבודתו. הוא מדגיש בפני אביגיל, שדוד הגן על צאן נבל לאורך כל התקופה, בה שהה הצאן בשדה באופן מושלם. הנער גם מדגיש את העובדה, שדוד ואנשיו היוו חומת הגנה על הצאן לאורך כל התקופה. בכך, דברי הנער תורמים להאדרת דמותו של דוד, ולהצגתו כמי שדורש שכר באופן מוצדק.

תרומת דברי הנער לאפיון דמותה של אביגיל - מדברי הנער ניכר כי הוא מעריך את אביגיל, ומודע ליכולת שלה לבצע פעולות ומעשים. הוא מודע לחכמתה – הוא יודע שאם תשמע על מה שהתרחש- היא תפעל בחכמה, על מנת לפתור את הבעיה שנוצרה.

תרומת דברי הנער לקידום העלילה - בזכות פניית הנער לאביגיל, אביגיל יוצאת לפעולה, במטרה למנוע מדוד להשמיד את בית נבל (אלמלא פנה הנער לאביגיל, היא לא הייתה מודעת למתרחש, ולא הייתה יוצאת לפגוש את דוד, במטרה למנוע ממנו להשמיד את בית נבל).

סעיף ב'

על הנבחן לציין שלוש דרכי פעולה, להדגמן ולהסבירן:

(1) תחינה ובקשה - "ותיפול על רגליו ... ותדבר נא אמתך באוזניך ושמע את דברי אמתך" - אביגיל נופלת לרגליו של דוד ומתחננת בפניו שיקשיב לה. או: "שא נא לפשע אמתך" – אביגיל מפצירה בדוד לסלוח לה על פשעה (על העובדה שלא ראתה את אנשיו). או: "אל נא ישיים אדוני את ליבו

אל איש הבליעל הזה על נבל..."- אביגיל מפצירה בדוד שלא יתחשב בדברי נבל **אז**: "וזכרת את אמתך" בסוף דבריה של אביגיל, היא מבקשת מדוד שיזכור אותה לטובה ויטה לה חסד.

שיפוט מוסרי של המעשה של דוד - "...ולשפוך דם חינם"- אביגיל אומרת לדוד, שהשמדת בית נבל תהיה בחזקת רצח של חפים מפשע. **אז**: "ועתה אדוני חי ה' וחי נפשך אשר מנעך ה' מבוא בדמים"- אביגיל טוענת שה' שלח אותה על מנת למנוע מדוד לשפוך דם נקי.

הצעה לפתרון שאינו כוחני - "ועתה יהיו כנבל אויביך והמבקשים אל אדוני רעה"- אביגיל מאחלת לדוד שנבל ואויביו האחרים של דוד ייענשו באותה הדרך, בלי שדוד יצטרך לטפל בהם בעצמו. **אז**: "ועתה הברכה הזאת אשר הביא שפחתך לאדני ונתנה לנערים..." - אביגיל מביאה עמה מתנות לדוד (מזון), על מנת לפתור את הסכסוך בדרכי שלום (באופן לא כוחני) **אז**: "אל נא ישים אדני את לבו אל איש הבליעל הזה על נבל..." - אביגיל מפצירה בדוד להתעלם מדברי נבל, ולאור זאת, להימנע מתגובה כוחנית.

פניה לסמכות עליונה - "ויקם אדם לרדפך .. והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך ואת נפש איבך יקלענה בתוך כף הקלע" - ה' הוא זה שיסייע לדוד לגבור על אויביו ולצאת כשידו על העליונה: ה' ימית את אויביו של דוד, ויגרום לכך שדוד עצמו יינצל.

התייחסות להשלכות של המעשה של דוד על מעמדו בעם - "ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול לב לאדוני..."- אביגיל אומרת לדוד שהרצח של נבל עלול להוות מכשול בדרכו של דוד למלוכה, לכן עליו להימנע מכך.

מא שוייט יג

וכן תתקבלנה תשובות נוספות.

(2) לדעתי, הטיעון של אביגיל ששכנע את דוד לחזור בו מכוונתו המקורית, הוא העובדה שאלוהים בחר בדוד להיות מלך. היא אומרת לו שלא כדאי לו שידי יוכתמו בדם של חפים מפשע, כי אז לא ראוי להיות מלך. **אז**: לדעתי, הטיעון של אביגיל ששכנע את דוד לחזור בו מכוונתו המקורית, הוא האמירה שה' יהיה זה שיעניש את אויבי דוד (כולל את נבל), ולכן דוד לא צריך לעבוד קשה ולטרוח. וכן תתקבלנה כל תשובה מנומקת ומבוססת.

